

PÁLYÁK, TALÁLKOZÁSOK

Hintón járó iparos

— Valaha itt betyártanya volt — mutat fel a kocsis a Szalajka-völgyét lezáró csúcsra. — A tatárjárás idején erre menekült, aki tudott futni. Egy testvérpár is letáborozott itt éjszakára. Anyira megtetszett nekik a hely, hogy később visszajöttek. Fogadót nyitottak, látszólag szívesen látták az idegeneket, az éjszaka leple alatt azonban kirabolták és megölték őket, testüket ledobták a kiálló szikláról. Valaha várfal is állt ott, de mára semmi sem maradt belőle. A világháború idején német üteget állítottak oda, vele együtt megsemmisült minden. Ma már csak a sziklafalat és a fákat látni.

Reggeltől estig a lovakkal

Kánikulai a hőség május első felében, vibrál a levegő. A két pej is lassabbra fogja az iramot, amikor a gesztenyesor hűvösébe ér a hintó. Alkalmi idegenvezetőnk pecsenye ül a bakon, ahogy a régi filmekben láttuk a parádés kocsisokat. Öltözéke himzett, bő ujjú ing, csizma, fekete nadrág és mellény, fekete kalap, szalagjába tűzve néhány szál árvalányhaj. A kalap alól kibújik lencsőke haja, serkenő bajusza s keszkeszakállja van, arca pirosposzsgás. A hintó oldalán réztábla csillog: *Kovács Péter* fuvarozó, Szilvásvár, Egri út 62.

— *Fuvarozásra szól a jogosítvány?*

— Ez volt a címem január elsejéig. Most már bérkocsizó és lovagoltató vagyok. Így magasabb az adóm.

— *De azért biztosan nem panaszkodhat.*

— Ha jó az idő, akkor reggeltől estig bőven van munkám. A sétakocsikázás mellett lovagolni is tanítom a vendégeket. Négy lovam van, ez a kettő itt Zsuzsi és Csillag, az istállóban áll Kati és Baba, nekik délután lesz munkájuk, olasz vendégek jöttek az üdülőbe. Nagyon divatos lett a lovaglás, a hátasok között Zsuzsi a sztár, már többen meg akarták venni, mert egy finom kantárhúzásra a földre is lefekszik.

Deres és fehér párral kocsi jön velünk szemben, kocogósan, utas nélkül.

— *Nagy a konkurencia?*

— Jelenleg egyedül vagyok. Ez a fogat, amelyik most elment, Bárdos Lajosé, a fogathajtó bajnoké, időnként megjáratták őket. Az állami gazdaság csak akkor kocsiztat, ha hozzájuk érkezik vendég. Tavaly még egy magánfuvaros kiváltotta az engedélyt, de fél év után gyorsan visszaadta. Azt hitte, hogy csak be kell fogni, és már lehet kasszírozni a pénzt. A lovakkal, bizony, jóval többet kell törődni, mint egy taxival. Munka végeztével minden este tetőtől talpig lecsutakolom őket, délelőtt pedig kilenc óra előtt nem vállalok fuvar, hogy kényelmesen ehessenek. Így szokták meg.

— *Nem a gazda kényelmesedett el?*

— Én bizony nem, minden reggel öt óra körül kelek, és sötétedésig az istállóban vagyok. A ló ugyanis meghálálja, ha törődnek vele.

— *Akkor viszont nem sokat tudhat a világban zajló eseményekről.*

— Mindig nézem a Tv-híradót, aggódom is a világ sorsa miatt, de azért a legtöbbet mégiscsak ez a négy pej és a két csikó jelenti számomra.

Harcokcsin, rajparancsnokként

Miközben a pisztrángos tavak felé kocogunk, elmesél egy idevágó történetet, amely egy idősebb helybelivel esett meg. Mindig szívte, keményen bánt a lovakkal, öregségére történt a csúfság vele: megtaposta és összeharapdálta az

egyik kancája. Az elődökön esett sérelmet is megbosszulva az állat.

— Az eset után mondta nekem: ne higgy a lovaknak, Péter, olyanok azok, mint az asszonyok, kiismerhetetlenek. Ezt hagyta rám. De én nem hiszek neki. Kicsi korom óta a lovak a legjobb barátaim. Szegények voltunk, de lovat azért mindig tartottunk. Háromévesen már nyeregben ültem. A most másfél éves kisfiam azonban lekörözött, még négy hónapos sem volt, s már magam elé ültettem a nyeregbe. Az anyja majdnem szívészélhűdést kapott, amikor meglátta.

— *Gyerekként is tervezte már, hogy lovakkal foglalkozik majd?*

— Kisiskolásként versenyszerűen lovagoltam. Kivettek volna az NDK-ba is egy bemutatóra, de nem volt elég pénzünk tisztességes ruhára, így itthon maradtam. Iskola után az állami gazdaságban próbálkoztam, lovakhoz kerültem, velük nem is volt baj, inkább a vezetőkkel nem jöttem ki. Eljöttem, nyolcvanban váltottam ki az iparengedélyt.

— *Azóta parádés kocsis?*

— Kivéve azokat a heteket télen, amikor nincs hó, nem lehet szánkózni se. Ilyenkor fát szállítok, és nevelem a lovaikat. Most is van két csikóm, ha eléri a kétéves kort, kezdem őket tanítani. Közben volt másfél év kiesésem: katona voltam, a harcokcsizóknál szolgáltam. Nagyatádon töltöttem az utolsó évet, rajparancsnokként.

Őshonosak Szilvásváradon

A parkolónál visszafordulunk. Panaszolja, hogy csak idáig engedik, mint az autókat, pedig csodálatos út visz a felső vízészig. Szóba kerülnek az árak is, barátom elhűl, amikor összeszámoljuk, mibe kerül egy hintó manapság. Drágább, mint az ő új autója. A kocsit 120 ezerért, a két lószerszámot 80 ezerért lehet megcsináltatni, a lovak is megérnek 70 ezret egyenként. Persze a fenntartás sem olcsó, rengeteget esznek, és drága a takarmány. Neves pesti művészeknek tartanak itt lovakat, havi 4500 forintért.

— Tavaly 70 ezer forint volt a veszteségem. Az egyik lovam ellésben megszakadt, le kellett vágni, a másik meg lerándult, hetekig használhatatlanná vált. A Baba most is sántít, tönkreteszi a lovak lábát a köves út. Gumit teszek a patkóra, mégis. A gazdaság is ezért félti a lovait, csak puha talajon tudnak menni a díjazott fogatok.

— *Ki segít az állatok körül?*

— Barátok, ha például patkolni kell valamelyik lovat. Régebben az apám szokott, de már annyira rossz a keze, hogy nem nagyon tud, hatvan fölött van, leszálalékolták. Élete nagy részét faszénegetőknél töltötte. A motoros fűrészen régen nem volt rezgéscsillapító, szétrázta a kezét. Kánikulában is állandóan fáznak az ujjai. Reggel és este az istállóban tud azért segíteni, de állandóan panaszkodik, hogy egyre kevésbé bírja, pedig hajdanán egy vagon is el tudott egyedül tolni.

— *Őshonos a családja Szilvásváradon?*

— Ősidők óta itt éltek az eleim. Az öregapám kommunista volt, 19-ben fel akarták akasztani, amikor bejöttek a románok. Három napig bűjt a padláson, utána meg évtizedekig mesélt róla, mutogatta a fát is a hídnál, amit kiszemeltek a számára. Egyébként megbecsült kőműves volt a faluban...

Házhoz, pontosabban üdülőhöz szállított bennünket. Búcsúzóul elmondja, hogy írtak már róla cikket a megyei lapban. Büszke rá, hogy nemcsak a szilvásvárad fogathajtók és díjlovasok híre terjed.

Czippán György